

Forfatter: Brun, Johan Lyder

Titel: BREV TIL: Krarup, Frederik Christian FRA: Brun, Johan Lyder (1906-05-14)

Citation: Brun, Johan Lyder: "BREV TIL: Krarup, Frederik Christian FRA: Brun, Johan Lyder (1906-05-14)", i *Kirkestriden i Norge belyst ved Lyder Bruns brev til F. C. Krarup 1905 til 1931*, UNIVERSITETSFORLAGET, s. 107. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001031205-000-shoot-L0010312050000004.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Kirkestriden i Norge belyst ved Lyder Bruns brev til F. C. Krarup 1905 til 1931

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Christiania 14/5—06

Kjære sogneprest Krarup!

Deres skrift om Ritschl,¹ som De for nylig var saa venlig at sende mig, mindede mig paany om den brevgjæld, som jeg længe har staaet i til Dem efter Deres elskværdige brev² kort efter professorsagens afgjørelse. I virkeligheten har det længe ligget mig paa sinde at skrive til Dem og takke Dem, ikke mindst for s. 108 Deres venlige ord om vort bekjendtskab og dets fortsættelse, som for mig vil være en stor glæde. Men semesterets travlhed og strid har hindret mig fra dette som fra saa meget andet, og i den sidste tid er jeg ogsaa blevet lammet ved en stor personlig sorg, idet nemlig min far³ — som længe har været overarbejdet — er blevet sindssyg og har maattet indlægges paa en privat anstalt for sinds syge. Som De vil forstaa, har det saaledes været en baade anstren gende og oprivende tid for mig, saa meget mere som ogsaa min mor er svag og derfor er blevet saa meget sterkere berørt ved dette sidste slag. Igaar indtraadte der dog til vor glæde en ikke uvæsentlig bedring i min fars tilstand, og det synes nu ikke udelukket, at han kan gjenvinde sin klarhed og endnu faa en stille og nogen lunde lys livsaften. Men endnu er der ganske visst langt frem til en mulig helbredelse, og vi maa ogsaa nu fremfor alt øve os paa at sige: Guds vilje ske.

— Under trykket af semestrets arbeide og bekymringer har jeg desværre ogsaa maattet lægge Deres religionsfilosofi⁴ tilside; jeg glæder mig nu til i ferien at faa tid til at fuldende læsningen af den. Med glæde har jeg derimod læst Deres udredning af «Hvad vi kan lære af Ritschl»,⁵ og sammen med min tak for Deres brev sender jeg Dem min bedste tak for dette lille skrift. Forhaabentlig vil det ogsaa finde nogen udbredelse hos os og bidrage til at lyse lidt op i den tykke uvidenhed, som hos os hersker om Ritschl og det særlig hos dem, som paa den mest selvsikre og larmende maade aflægger sine vidnesbyrd mod «ritschlianerne» og deres sjælefarlige lærdomme. Overhoved haa ber jeg, at de danske smaaskrifter «for fri forskning og positiv kristendom»⁶ og den bevægelse, som de er udtryk for, maa faa sin betydning ogsaa her i Norge, hvor vi i høi grad trænger støtte udenfra i kampen for frisind og fremskridt i theologien. Jeg tænker derfor paa, i et af vore blade at henlede opmærksomheden paa disse skrifter og samtidig kanske ogsaa paa det tidskrift, som just skal startes i Sverige under ledelse av Pfannenstill og Herner⁷ og under titelen: Kristendomen och vår tid.⁸ Vore mod standere ynder jo at fremstille os norske «nytheologer»⁹ som en haandfuld ungdommelige¹⁰ urostiftere, der bringer forvirring i kirken, og det kan da have sin betydning at pege paa og gjøre det indlysende, at det her ikke dreier sig om enkeltmænds vil kaarlige indfald, men om en sammenhængende bevægelse, som vokser sin vekst, og det ikke blot i det forkjætrede Tyskland, men ogsaa i de øvrige nordiske kirker.

s. 109 Forøvrigt finder jeg, at vi efter omstændighederne maa være tilfreds med stillingen som den for tiden er hos os. Professor sagens afgjørelse¹¹ i liberal retning blev gennemgaaende billiget af den dannede almenhed, og med de foredrag, som vi ivaar af holdt i en af Christiania kirker, og som nu er udkommet under titelen «For frisindet kristendom»,¹² synes vi at have gjort et visst indtryk, til befæstelse af vor stilling.¹³ Paa den anden side vakte afgjørelsen i professorsagen naturligvis ogsaa adskillig forbitrelse, og den er paa de kirkelige møder, som følger hinanden slag i slag,¹⁴ blevet anvendt som et stort agitationsnummer — fremfor alt naturligvis af de to forgræmmede skibbrudne: prof. Odland¹⁵ og statsraad Knudsen.¹⁶ Men efter alle de sorte ulykkes profetier om følgerne af dr. Ordings udnævnelse var det jo en ligefrem nødvendighed, at noget maatte foretages; og alt vel overveiet, maa man visstnok sige, at bevægelsen snarere er for løbet roligere end man skulde vente end omvendt. De bebudede masseudtrædelser¹⁷ af statskirken indtraf naturligvis ikke; der var ikke et menneske, som vilde træde ud, og prof. Odland ud stedte derfor den parole, at brødrene vel burde betænke sig og se tiden an, inden de foretog et saa alvorligt skridt.¹⁸ Derimod blev professorsagen straks grebet som et middel til at bringe liv i kirkeorganisationsarbeidets døde ben; og det nærmeste praktiske resultat af den hele sag vil visstnok blive et fornyet arbeide for kirkeorganisationen.¹⁹ Men ikke blot paa mødet i Trondhjem, hvor der idetheletaget blev slaet et kraftigt slag mod Odland, og hvor de ledende mænd overhoved var imod nu at optage kirkeorganisationen,²⁰ men ogsaa andetsteds har der reist sig en bestemt og indflydelsesrig opposition mod at sammenkoble organisationskravet med professorsagen, saaledes som prof. Odland og statsraad Knudsen har villet;²¹ for fornuftige mennesker, endsige for er farne politikere, maa det jo ogsaa være indlysende, at organisationskravet alene kunde kompromitteres ved en saadan kombination. Hvorvidt organisationsarbeidet, selv løst fra professorsagen, for tiden har nogen udsigt til at trænge igjennem, er forøvrigt mere end tvivlsomt. Men en rimelig kirkeorganisation kan jo ogsaa libe rale kræfter være med at arbeide for.²² — Forøvrigt har naturligvis agitationen mod fakultetet og «den moderne theologi» faaet et sterkt fremstød, men prof. Odlands bestræbelser i denne retning er dog meget langt fra at vinde nogen almindelig billigelse, tvertimod har hans kampmaade paadraget ham skarpe revselsel selv fra kredsen af hans egne tilhængere.²³ Hans trykte rede s. 110 gjørelse for sin afgang²⁴ har neppe gjort noget større indtryk — den var jo ogsaa nærmest et selvforsvar, tilmed et lidet overbevisende, istedetfor et regulært angreb. Og det foredrag, som han nu snart har holdt paa alle landets kanter — det varer i to timer og handler først i én time om menneskehjertets

fordærvelse og gjenfødelsens nødvendighed, siden i én time om professorsagen — er nu saa vel kjendt, at aviserne forlængst er ophørt med at referere det. — Endelig har man reist kravet om «en kirkelig tilfredsstillende privat forberedelse af vor kirkes vordende pres ter». ²⁵ Oprindeligt tænkte man herved paa et helt kirkeligt «fakultet» udenfor universitetet, men efterhaanden er tanken — bl.a. af nærliggende økonomiske grunde — skrumpet ind, ²⁶ saa den nu visstnok alene dreier sig om tilveiebringelsen af et fond, hvorved prof. Odland kan sættes istand til atter at holde forelæsninger ved universitetet (hvor han i egenskab af dr. theol. jo har *venia docendi*). ²⁷ Hvilken udsigt til realisation denne tanke kan have, ved jeg ikke; i Bergen ²⁸ blev opfordring til stiftskomiteen i denne retning kun vedtaget med ca. 180 mod 160 st., og det efterat mange havde forladt mødet umiddelbart før voteringen, og prof. Odland har neppe saa stor personlig sympathy, at den særlig ildner til økonomiske ofre. Men naturligvis kan det komme til at fremstille sig som en æresag for det Odland ske parti paa sæt og vis at bringe ham tilbage til universitetet, som han naturligvis ikke for alvor havde tænkt sig muligheden af, at han skulde maatte forlade.

Med hensyn til Odlands post har regjeringen efter universitetets indstilling foreslaaet, at den omdannes til et andet professorat i systematisk theologi, samtidig med at der oprettes et docentur i nytestamentlig eksegeese. Bifalder stortinget denne ordning, hvad en enstemmig komitéindstilling giver haab om, saa vil Ihlen faa professoratet ²⁹ og cand. Moe antagelig docenturet, — hvad der vel ogsaa vil være skikket til at virke beroligende. ³⁰ Ogsaa for statsraad Jensens ³¹ skyld vil det være meget ønskeligt, at dette forslag gaar igjennem. Hans stilling i stortinget var i begyndel sen noget vanskelig, da han ingen politisk fortid har. Men jeg hai grund til at tro, at hans aktier allerede er stigende, og en gennemførelse af forslaget med hensyn til det theologiske fakul tet vil yderligere styrke hans stilling.

— Ved midten af august kommer min hustru og jeg til at reise til Danmark, idet jeg fra 23de til 28de skal deltage i et preste møde i Lyngby. ³² Hvis det kunne passe for Dem og Deres frue, s. 111at vi en af dagene før mødet kom ud til Dem fra Kjøbenhavn, vilde det glæde os meget; tak for Deres fornyede venlige ind bydelse til et besøg i Deres hjem, som jeg fra studentermødet ³³mindes med saa megen glæde.

Med en venlig og ærbødig hilsen til Deres frue

Deres hengivne
Lyder Brun s. 112